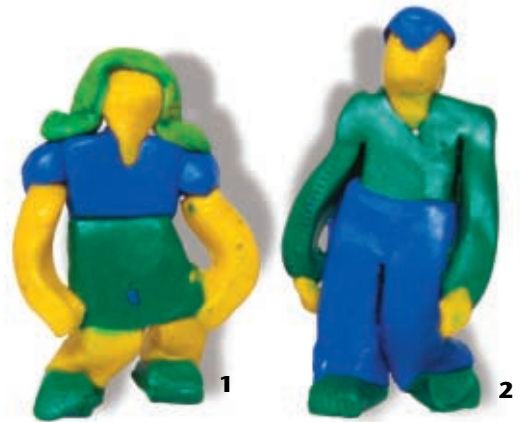

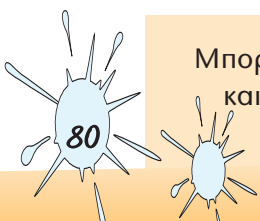
4. Αφαίρεση

γ. Δημιουργώντας αφαιρετικά

- ▶ Διαλέξτε ένα από τα παρακάτω έργα και περιγράψτε: Τι υλικά χρησιμοποιήθηκαν για τη δημιουργία τους και πώς παριστάνονται;

Μπορείτε κι εσείς να επιλέξετε υλικά και θέμα για να δημιουργήσετε κάνοντας αφαίρεση.

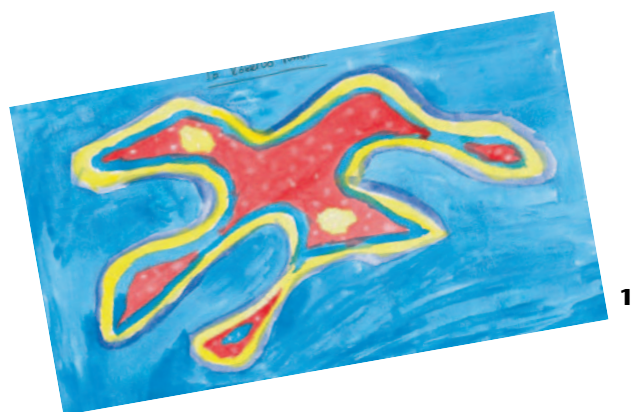
δ. Βλέποντας χρώματα και σχήματα

...Θ' ανέβω σ' ένα αεροπλάνο να δω τον κόσμο από 'κει πάνω. Μοιάζουν τα σπίτια με κουκλόσπιτα μοιάζουν μυρμήγκια οι άνθρωποι, το μεγαλύτερο ανάκτορο μοιάζει μ' ένα μικρούλι τόπι...

(Σ. Τσιώτον)

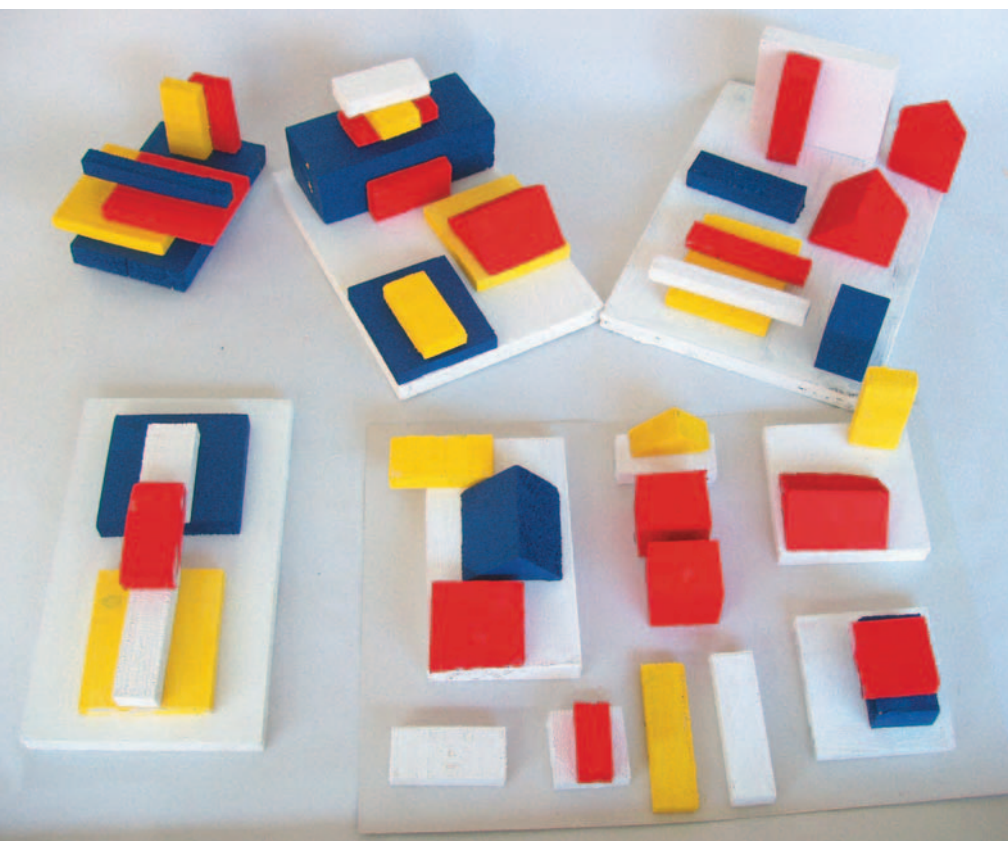

2

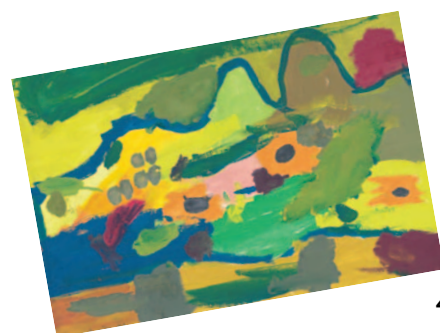
1

Όταν κατέβηκαν από το αεροπλάνο, οι φίλοι μας πήραν υλικά που τους άρεσαν και στη συνέχεια ο καθένας έστησε τον κόσμο όπως τον είδε από εκεί πάνω.

3

► Διαλέξτε μια εικόνα και περιγράψτε την. Τι υλικά χρησιμοποιήθηκαν και ποιος είναι ο τίτλος του έργου;

4

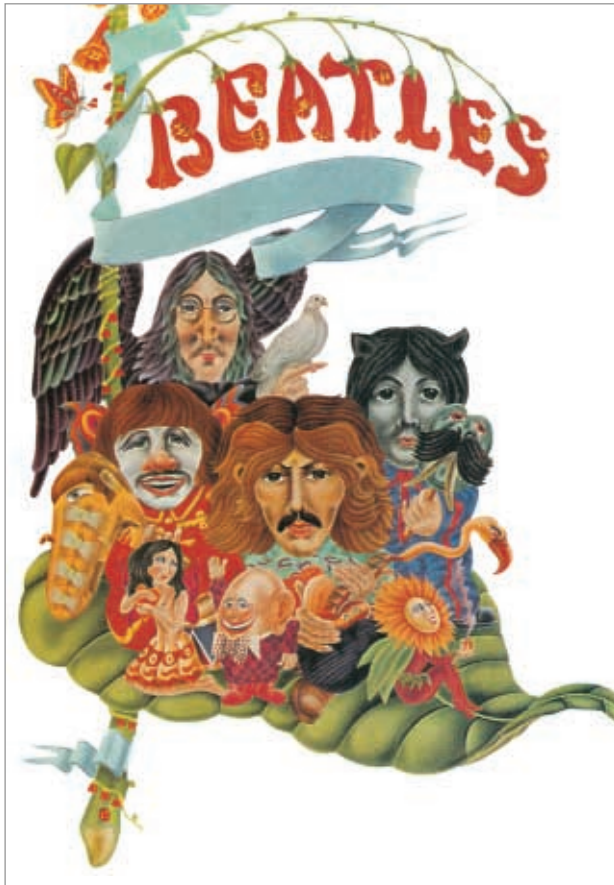

Η πτήση Αθήνα - Θεσσαλονίκη αναχωρεί σε 10'. Παρακαλούνται οι κ.κ. επιβάτες να επιβιβαστούν. Καθίστε αναπαυτικά και με τη φαντασία σας διαλέξτε τι υλικά θα χρησιμοποιήσετε για να φτιάξετε τον κόσμο που βλέπετε από 'κει πάνω.

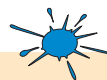
5. Ποπ – Αρτ

α. Αγαπημένες εικόνες

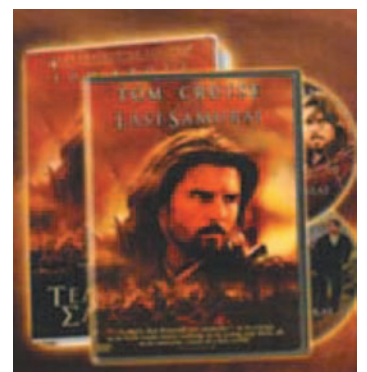
Πολλές φορές για τη διακόσμηση του δωματίου σας ή του χώρου που κατοικείτε περισσότερο, κολλάτε φωτογραφίες από δημοφιλείς ηθοποιούς, τραγουδιστές, ποδοσφαιριστές κ.ά. Επίσης μπορεί να κολλάτε αφίσες από κινηματογραφικές ταινίες, από μοτοσικλέτες, αυτοκίνητα και άλλα.

► Παρατηρήστε όλες τις εικόνες και αναφέρετε εάν έχετε παρόμοιες στο δωμάτιό σας. Ποιες άλλες θα θέλατε να έχετε και γιατί;

Χωριστείτε σε ομάδες και καταγράψτε τις αφίσες που έχετε στο δωμάτιό σας. Επίσης, περιγράψτε τι εικόνες θα θέλατε ακόμη να έχετε στο δωμάτιό σας, στα ρούχα σας, στην τσάντα σας ή αλλού.

Β. Οι καλλιτέχνες δημιουργούν

Κατά τη δεκαετία του 1950 στη Αγγλία και στις ΗΠΑ εμφανίζεται η τέχνη της Ποπ – αρτ. Τα εκφραστικά μέσα των καλλιτεχνών της τάσης αυτής ήταν εικόνες από τον κινηματογράφο, από τις διαφημίσεις, από τα κόμικς επιστημονικής φαντασίας, αλλά και από αγαθά καθημερινής κατανάλωσης.

1.
Δεκαετία: Αυτοπροσωπογραφία 1962

2.
Κονσέρβια Σούπας 1961-2.

3.
Τι κάνει τα σημερινά σπίτια τόσο διαφορετικά. Τόσο ελκυστικά: 1956 (Λεπτομέρεια)

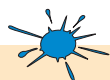
- ▶ Διαβάστε τα παρακάτω κείμενα και γράψτε κάτω από τις εικόνες σε ποιον καλλιτέχνη ανήκει η καθεμιά.
- ▶ Γιατί κατά τη γνώμη σας οι καλλιτέχνες της Ποπ – αρτ χρησιμοποίησαν αυτά τα θέματα και τι ήθελαν να εκφράσουν;

4.
Μαίριλιν. 1962

2.
Θήκη γλυκών 1. 1961-2

Οι σελίδες του Τετραδίου Εργασιών θα σας οδηγήσουν και σε άλλες εκπλήξεις!

Ο Αμερικάνος Άντυ Γουόρχολ (1928 – 1987) ήταν καλλιτέχνης διαφημίσεων. Στη συνέχεια, ασχολήθηκε με την Ποπ – αρτ και έκανε έργα με διάσημα **πρόσωπα του θεάματος, εικόνες από καταναλωτικά αγαθά** κ.ά.

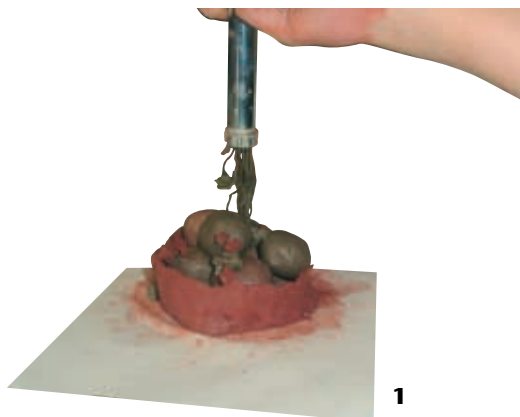
Ο Αμερικάνος Ρόμπερτ Ρίντμαν (1928) διακρίθηκε για έργα που απεικονίζουν γεωμετρικά **σχήματα** διακοσμημένα με **γράμματα** και στοιχεία των διαφημίσεων.

Ο Αμερικάνος γλύπτης Κλας Όλντενμπουργκ (1928) στράφηκε κυρίως σε αντικείμενα καθημερινής ζωής, όπως **παγωτά, χάμπουργκερ** κ.ά.

Το 1956, ο Άγγλος Ρίτσαρντ Χάμιλτον (1922), γνωστός για τα **φωτομοντάζ**, έκανε ένα έργο από το οποίο πήρε το όνομα η τέχνη της Ποπ-αρτ.

5. Ποπ – Αρτ

γ. Πλάθοντας αλμυρά ή γλυκά γλυπτά

Η όρεξη δεν έρχεται μόνο τρώγοντας, αλλά και δημιουργώντας.

- ▶ Διαλέξτε ένα έργο και περιγράψτε το. Τι απεικονίζει, με ποια υλικά έγινε και ποια εργαλεία χρησιμοποιήθηκαν; Πώς απέδωσαν τα παιδιά την υφή; Γιατί, κατά την άποψη σας έγινε αυτό το έργο;

Πλάστε ένα αλμυρό και ένα γλυκό γλυπτό.

δ. Τυπώνοντας με την τεχνική της μεταξοτυπίας

- Τι είναι αυτό που κρατά η μαθήτρια (εικόνα 7) και πώς νομίζεις ότι το έφτιαξε; Τι φορούν και τι κρατούν στα χέρια του τα παιδιά της εικόνας 1; Από ποιον καλλιτέχνη επηρεάστηκαν και τι διαφορετικό έκαναν;

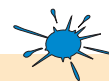

Οδηγίες για την κατασκευή μεταξοτυπίας

1. Στο μάθημα της Φυσικής στην ενότητα Φως και Σκιά μελετήσατε τις σκιές. Για το μάθημα των Εικαστικών σχεδιάσατε τη σκιά σας πάνω σε χαρτί. Μετά σμικρύνετε το σχέδιο στο φωτοτυπικό μηχάνημα και αφαιρέστε το εσωτερικό της μορφής (εικόνα 2). Κολλήστε πάνω του ένα τούλι (εικόνες 2,3), και αυτό που φτιάξατε λέγεται στένσιλ. Δηλαδή, δημιουργήσατε μια απλή μορφή μεταξοτυπίας, μια τεχνική που χρησιμοποιούσαν οι καλλιτέχνες της Ποπ - art.
2. Πάρτε ένα φανελάκι και βάλτε εσωτερικά ένα χαρτόνι για να μην ποτίσει το χρώμα, στην πίσω πλευρά. Στρώστε το φανελάκι πάνω στο τραπέζι και πάνω του τοποθετήστε το στένσιλ. Κατόπιν, με το πινέλο γεμάτο μπογιά (πλαστικό ή ειδική για υφάσματα) χρωματίστε με προσοχή το εσωτερικό μέρος του στένσιλ (εικόνα 4-5). Τελειώνοντας το χρωμάτισμα βγάλτε σιγά σιγά το στένσιλ και αφήστε το έργο σας να στεγνώσει (εικόνα 6). Είναι έτοιμο να το φορέσετε (εικόνες 1,7).

Μπορείτε να κάνετε τυπώματα με στένσιλ πάνω σ' ένα μπλουζάκι. Όσο για τα χρώματα και το θέμα που θα τυπώσει, θα το αποφασίσεις εσύ.

6. Μουσείο

α. Επίσκεψη σε Μουσείο

- ▶ Συζητείστε ποιος νομίζετε πως είναι ο ρόλος του Μουσείου. Καταγράψτε τα ονόματα των μουσείων που γνωρίζετε.

.....

.....

.....

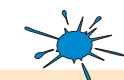
.....

1. Μουσείο 1997. Guggenheim στην πόλη Μπιλμπάο της Ισπανίας.

3. Πανό της Εθνικής Πινακοθήκης, αφιερωμένο στο El Greco.

Ποιο Μουσείο, Πινακοθήκη ή Γλυπτοθήκη θα θέλατε να επισκεφθείτε και γιατί;

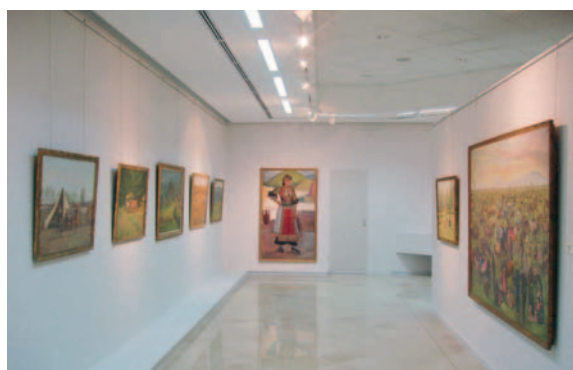

86

- ▶ Παρατηρήστε όλες τις εικόνες και περιγράψτε τις: Τι μπορεί να περιγράψει ένα πρόγραμμα μουσείου και τι στόχο έχει; Τι είναι το πανό και γιατί το χρησιμοποιούμε; Τι έργα εκτίθενται στις μόνιμες συλλογές των μουσείων; Γνωρίζετε άλλες συλλογές και πώς μπορεί να ονομάζονται; Ποιος σχεδιάζει και οργανώνει τις εκθέσεις σε ένα μουσείο; Ποιος φροντίζει τα έργα, όταν παρουσιάζουν φθορές;

2. Πρόγραμμα 2004 της Εθνικής Πινακοθήκης και Γλυπτοθήκης.

4. Τμήμα μόνιμης συλλογής (με έργα του Δ. Γιολδάση) Δημοτικής Πινακοθήκης Καρδίτσας.

Β. Το Μουσείο σας εμπνέει

1

- ▶ Παρατηρήστε όλες τις εικόνες και περιγράψτε τα βήματα της εικαστικής δημιουργίας. Ποια υλικά νομίζετε πως χρησιμοποίησαν τα παιδιά και γιατί επιλέχθηκαν αυτά τα υλικά;

2

- ▶ Παρατηρήστε την εικόνα 4, συγκρίνετε το έργο των παιδιών με το έργο του Α. Φασιανού και βρείτε ομοιότητες και διαφορές.

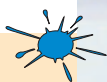
4

3

Μπορείτε να επισκεφτείτε ένα μουσείο ή να ξεφυλλίσετε βιβλία εικαστικών για να απολαύσετε έργα τέχνης. Κατόπιν, χωριστείτε σε ομάδες για να μελετήσετε κάποια έργα που θα σας εντυπωσιάσουν περισσότερο. Τέλος, ζωγραφίστε ομαδικά ή ατομικά τα δικά σας έργα εμπνευσμένα από έργα που θα δείτε.

Παράρτημα

α. ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

Αλφαδιάζω: φέρνω στην ίδια ευθεία τα μέρη κάποιας επιφάνειας.

Άξονας: η νοτιή ή πραγματική ευθεία γύρω από την οποία περιστρέφεται ένα σώμα.

Αφαίρεση: η απόσπαση μέρους από ένα σύνολο.

Γελοιογραφία: σχέδιο που συνοδεύεται συνήθως από λόγια, με στόχο τον χιουμοριστικό σχολιασμό καταστάσεων ή προσώπων στις εφημερίδες ή στα περιοδικά. Στη γελοιογραφία γίνεται μια κωμική παραμόρφωση ιδιαίτερων χαρακτηριστικών

Γλυπτοθήκη: το ίδρυμα και ο ειδικός χώρος, όπου συγκεντρώνονται και εκτίθενται έργα σε γλυπτά.

Έμβλημα: στα ψηφιδωτά ονομάζεται ένα ιδιαίτερα λεπτοδουλεμένο ψηφιδωτό που χρησιμοποιείται ως κεντρικό κομμάτι σε ένα δάπεδο με απλή σύνθεση στο φόντο.

Καλλιγράμματα (calligrammes): πρωτότυπος τρόπος επικοινωνίας που εισήγαγε ο Γάλλος ποιητής Guillaume Apollinaire (Απολινέρ). Έτσι, η πρόταση «τι ώρα είναι σε παρακαλώ», αν γραφεί κυκλικά, καταλήγει να μοιάζει με πλάκα ρολογιού.

Μακέτα: κάτι μικρό, απλά σχεδιασμένο. Είναι το μοντέλο (από χαρτόνια, ξύλο, πηλό, κερί κ.ά.) μικρών διαστάσεων για ένα μεγάλο έργο. Είναι η ιδέα ενός μεγάλου έργου και παράγεται για μια γρήγορη παρουσίαση από τον καλλιτέχνη ζωγράφο, γλύπτη, αρχιτέκτονα, σκηνογράφο, μακετίστα.

Όψη: η εξωτερική εμφάνιση ενός αντικειμένου.

Πινακοθήκη: το ίδρυμα και ο ειδικός χώρος, όπου συγκεντρώνονται και εκτίθενται έργα σε πίνακες.

Πρωτογράμματα: Τα βυζαντινά πρωτογράμματα, μικρά έργα τέχνης φιλοτεχνήθηκαν από τους μικρογράφους των βυζαντινών εργαστηρίων αντιγραφής χειρογράφων. Όριζαν την αρχή του κεφαλαίου ή της παραγράφου και κοσμούσαν τη σελίδα, ενώ κάποιες φορές απεικόνιζαν στοιχεία της ιστορίας που θα ακολουθούσε. Εμπνευσμένα ως επί το πλείστον από το ζωικό και φυτικό κόσμο, χωρίς να λείπουν και τα πιο γεωμετρικά μοτίβα.

Ρεαλισμός: η απεικόνιση αντικειμένων ή σκηνών της ζωής, όπως πραγματικά είναι.

Σκίτσο: το απλό σχέδιο μιας ιδέας ή ενός πράγματος με τις πολύ βασικές του γραμμές.

β. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A.

1. Δάνος Μ., Η τεχνική της κεραμικής, ΕΟΜΕΧ, Αθήνα, 1989.
2. Jackson P., L' Encyclopedie du papier, Editions Fleurus, Paris, 1993.
3. Biggs E., Εγκυκλοπαίδεια της τεχνικής των ψηφιδωτών, μτφ. Ν. Ελισά, εκδ. Ιων, Περιστέρι, 2000.
4. Jensen – Markhoff Angela, Δέντρα - μινιατούρες, εκδ. Εργάνη, Αθήνα, 1989.
5. Cole A., Χρώμα, μτφ. Β. Κοσκινιώτου, εκδ. Δελθθανάσης – Ερευνητές, Αθήνα, 1994.
6. Kent S., Σύνθεση, μτφ. Μ. Τζιαντζή, εκδ. Δελθθανάσης – Ερευνητές, Αθήνα, 1995.

B.

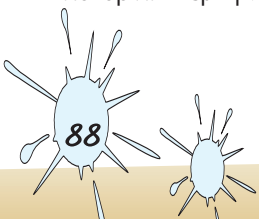
1. Κάρπι Π., Paul Klee, Το νησί με τα μαγικά τετραγώνια, μτφ. Τ. Μαστοράκη, εκδ. Οδυσσέας/ Αίολος, Αθήνα, 1985.

Γ.

1. Επτά Ημέρες, Ελληνική γελοιογραφία, εφ. Καθημερινή, Αθήνα, 2001.
2. Βαμπούλης Π., Βυζαντινή Διακοσμητική, εκδ. Αστέρως, Αθήνα, 1977.
2. Καραχρήστος Σ., Ελληνικές Αφίσες, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1984.
3. Owen P., Γραφιστική, μτφ. Ν. Βαφειάδης, εκδ. Μαλλιάρης Παιδεία, Αθήνα, 1998.
4. Βαν Ντερ Μέερ Ρ. -Σάτζιτς Ν., Το πανόραμα της αρχιτεκτονικής, μτφ. Α. Περιστεράκη, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 1998.
4. Wilkinson P., Κτίρια, μτφ. Αρετή Καστρινάκη, εκδ. Ερευνητές, Αθήνα, 1997.
5. Βατς Μ.-Χίλτον Τ., Φωτογραφία, μτφ. Μ. Βενετσάνος, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 1995.

Δ.

1. Μεντζαφού-Πολύζου Ο., Γιώργος Ιακωβίδης, εκδ. Αδάμ, Αθήνα, 1999.
 2. Welton J., Εμπρεσιονισμός, μτφ. Ε. Μάνου, εκδ. Δελθθανάσης – Ερευνητές, Αθήνα, 1993.
 5. Λίπαρντ Λ., Ποπ αρτ, μτφ. Γ. Τασσόπουλος, εκδ. Υποδομή, Αθήνα, 1984.
- Hollingsworth M., Η τέχνη στην ιστορία του ανθρώπου, μτφ. Δ. Καψαμπέλη, εκδ. ΑΔΑΜ, Αθήνα, 1998.
- Κένετ Φ., Παιδικός οδηγός για γνωριμία με τη ζωγραφική (μτφ. Σ. Ζαραμπούκα), εκδ. Διάγραμμα, Αθήνα, 1982.
- Χατζή Γ., Έλληνες Ζωγράφοι 19ος αιώνας, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1988.
- Χατζή Γ., Έλληνες Ζωγράφοι 20ός αιώνας, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1990.
- Χόνος Χ. Φλέμινγκ Τ., Ιστορία της Τέχνης τ.4ος, εκδ. Υποδομή, Αθήνα, 1993.

Υ. ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

- Αφαίρεση, 70-73, 78-81
Αφίσα, 45, 54, 82
Γελοιογραφία –Γελοιογράφος, κόμικς, 48-51, 56
Γεωγραφία 19, 69
Γιορτές, 17, 24, 76,
Γλυπτική, Πηλός, πλαστελίνη, 30-33, 84
Γράμματα, 52, 55
Γραμμές, 15, 17, 26-29, 38-39, 57
Διαγωνισμός, 55, 61
Διαφήμιση, 51, 55
Εικονογράφηση, 45, 51
Ελεύθερα θέματα, 13, 14, 17, 19, 21, 25
Εμπειρίες, 66, 74,
Έντομα, 12, 40, 41
Εξπρεσιονισμός, 74-77
Ζωγραφική, 18, 31, 32, 33, 39, 43, 45, 49, 52, 53, 67-68, 71-73, 75-77, 79-81, 83, 87
Ηλεκτρονικός Υπολογιστής, Ψηφιακή εικόνα, 62, 78
Θέατρο, 59, 74, 76
Θρησκευτικά, 17, 22, 35, 53, 59
Ιδέες, 24
Ιστορία, 15, 22, 23, 26, 56
Ιμπρεσιονισμός, 13, 70-71
Καλλιτέχνες, 13, 16, 22, 27, 31, 35, 38, 40, 48, 50, 53, 54, 56, 57, 60, 61, 67, 71, 75, 79, 83
Κατασκευές, 16, 17, 19-21, 40, 43, 45, 55, 58-59, 76
Κολλάζ, 14, 18, 24, 25, 63, 81
Κόμικς, 50-51
Λαδοπαστέλ, Παστέλ, 15, 33, 72, 87
Λογοτεχνία, 40, 42,
Μακέτα, Αρχιτέκτονας, Σκηνογράφος, 56-59
Μαθηματικά, 12, 13, 16, 19, 28-29,
Μάσκες, 76
Μουσείο, Γλυπτοθήκη, Πινακοθήκη, 86-87
Μουσική, 26
Μουσείο, 86, 87
Νερομπογιές, 20-21, 25, 68-69, 73, 76-77, 80-81
Ξύλο, 16, 21, 40, 73, 81
Παιχνίδια, 16, 17, 19, 20, 21, 28-29
Παράδοση, 12-14-15, 16, 26
Περιβάλλον, 12, 30, 42-43
Περιοδικά, 14, 17, 18, 25, 49, 50, 63, 82-83
Πηλός, 30-33, 84
Πόλη, 42-43, 56-58, 68, 79
Ποπ –αρτ, 82-85
Πρωτογράμματα
Ρεαλισμός, 66-69
Συμβολισμός, 13
Συναισθήματα, 12-15, 74-77
Σύνθεση, 34, 35
Σύρμα 26-29, 41
Σχεδιαστής, 50-51
Σχέδιο εργασίας, 22, 42, 44, 56
Τέμπερες, 68, 69, 76, 77, 81
Τύπωνμα, Μεταξοτυπία, 85
Φύση, 12, 18, 30, 38-39, 42-43, 40, 41, 71-73, 79
Φυσική, 12, 13, 25, 30, 38, 70
Φωτογραφία, φωτογράφος, φωτομοντάζ, 60-63, 82, 83
Χαρτιά, 16-21, 24, 43, 72-73, 76, 85
Χορός, 26, 74, 75, 77
Χρώμα, 12-15, 18, 20-21, 22-25, 38-39, 41, 62, 68-69, 70-73, 75-77, 80-81
χωριό, 19
Ψηφίδες, 22-25

Ευχαριστούμε τους παρακάτω εκδοτικούς οίκους των οποίων το φωτογραφικό υλικό και κείμενα χρησιμοποιήσαμε σε αυτό το βιβλίο.

Μ. Πορνάλης, Πήλιο του φωτός και των χρωμάτων, Εκδ. Pornalis, Βόλος, 2001./ Στόουν Ι., Βαν Γκογκ πάθος για ζωή, μετφ. Δ.Π. Κωστελένος, εκδ. Γκοβόστη, Αθήνα, χ.χ. /Α. Cole, Χρώμα, Εκδ. Δελφθανάσης – Ερευνητές, Αθήνα, 1994. / Δ. Καλαμάρας, Βαρυμπόμνη, 1993. / Α. Φασιανός Τα άπαντα, Ε.Κ.Σ.Τ., Λάρισας, 1997./ Ε.Hammer, Minispan und Finnpnsan, Christophorus –Verlag, Freiburg 1976./ Σ. Λυδάκης, Αρχαία ελληνική ζωγραφική, εκδ. Μέλισσα, Αθήνα, 2002./Α. Χαραλαμπίδης, Η τέχνη του 20ου αιώνα, τ. ΙΙ, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1993. / J. Baal –Teshuva, Alexander Calder, Taschen, London, 2002. / MAISON & DECORATION π., Καθημερινή Κυριακής, / Μ. Στεφανίδης, Ελληνομουσεϊόν, τ. 2ος, Εκδ. Μίλητος, Άλιμος, 2001./ Δομνίκος Θεοτοκόπουλος, DeAGOSTINI HELLAS, Αθήνα, 2003. /Οι Έλληνες ζωγράφοι, από τον 19ο αιώνα στον 20ο, Εκδ. Μέλισσα, Αθήνα, 1975. / Περ. Έψιλον, π., Ελευθεροτυπίας εφ.. / S. Parker, Τα ψάρια, Εκδ. Δελφθανάσης, Αθήνα, 1990. / Π. Κάρπι, Payl Klee, Το νησί με τα μαγικά τετράγωνα, Εκδ. Οδυσσέας- Αίολος, Αθήνα, 1985. / Π. Κλέε, Η εικαστική σκέψη, τα μαθήματα στη σχολή Μπούσαους, Εκδ. Μέλισσα, Αθήνα, 1989. / Τ.Πάρκερ, Έντομα, Εκδ. Εκπαιδευτική Υδρία Γ. Αξιωτέλλης, Αθήνα, 1996. / Σαΐνης, Ο Γλύπτης των μεγάλων ζουζουινών, Τα Σαΐνια, π. / Δ. Βουβάλη, Κουρίτιμπα: Η πράσινη πόλη, Έψιλον, π., Ελευθεροτυπίας εφ. / Έψιλον, π. 30-12-01, Ελευθεροτυπίας εφ.. / Α. Μανδράκου-Τ. Γεωργιοπούλου, Το σύγχρονο «Ζην επικινδύνως», Κ., π., Καθημερινής εφημ. / 44.000 ντοκουμέντα κατά της βιοτεχνολογίας, Καθημερινή εφ. 1-10-2000. / Η φωτογραφία του μήνα, ΣΟΥΠΕΡ, π., 1992. / Ποια Ελλάδα θέλουμε, Ελευθεροτυπία, εφ., 5-7-1997. / 7 χρόνια ΕΨΙΛΟΝ, Έψιλον, π., Ελευθεροτυπίας, εφ.. / Φοροδιαφυγή, εθνικό μας σπορ, / Α. Ουντέρζο-Ρ. Γκοσινύ, Αστεριξ στην Ισπανία, ΜΑΜΟΥΘΚΟΜΙΞ, Αθήνα, Φεβρ. 1993. / Καινή Διαθήκη, Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος, 2001/ Π. Βαμπούλης, Βυζαντινή Διακοσμητική, Εκδ. Αστέρως, Αθήνα, 1977. / Στις γκαλερί του δρόμου, Βήμα, εφ., 14-12-1997. / Σ. Καραχρήστος, Ελληνικές Αφίσες, Κέδρος, Αθήνα, 1984. / Γελοιογράφο ΤΟΝΑΔΗ / Ρ. Wilkinson, Κτίρια, Εκδ. Ερευνητές, Αθήνα, 1997. / Αίθουσα Συναυλιών, Τενερίφης, Επτά ημέρες, Καθημερινή 25-4-04. / Αρχείο Δήμου Καρδίτσας. / Η αρχιτεκτονική δεν είναι θρησκεία, & 7, Η τέχνη της ζωής, π. Ελευθεροτυπίας, 11-8-02. / Δ. Φωτόπουλος, Μάσκες θεάτρου, Εκδ. Καστανιώτης, Αθήνα, 1980. / Μεγάλοι Ζωγράφοι, Εκδ. Μέλισσα, Αθήνα. / Ζωγάφο, Δ. Τσιούχα./ Ο. Μεντζαφού-Πολύζου, Γιώργος Ιακωβίδης, Εκδ. Αδάμ, Αθήνα, 1999. / Μ. Hollingsworth, Η τέχνη στην ιστορία του ανθρώπου, Εκδ. ADAM, Αθήνα, 1998./ Ε. Η. Gombrich, Το χρονικό της τέχνης, μετφ. Λ. Κασδαγλή, εκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας, Αθήνα, 1994. / Ημερολόγιο 2001, Η πόλη μου χτες, σήμερα, αύριο..., Πολιτιστικός Οργανισμός Δήμου Τρικκαίων, Εργαστήρι Τέχνης. / Ημερολόγιο 2001, Σκηνές από την ζωή των Τσιγγάνων της πόλης μας, Εκδ. Πολιτιστικός Οργανισμός Δήμου Τρικκαίων, Εργαστήρι Τέχνης. / Φωτογραφικό αρχείο Β.Δ. Αναγνωστόπουλου, καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. / Degas, DeAGOSTINI HELLAS, Αθήνα, 2003. / Claude Mone, DeAGOSTINI HELLAS, Αθήνα, 2003. / C. Lesnes, Οι εφιάλτες των παιδιών της Ρουάντα, Φάκελος, Βήμα, εφ. 12-2-1995. / & 7, Η τέχνη της ζωής π. Κυριακάτικης Ελευθεροτυπίας εφ..3-12-2006/ Τέχνες Γράμματα, Αντιγόνη Βαλάκου, Καθημερινή εφ., 21-9-03./ Α. Cole, Χρώμα, Εκδ. Δελφθανάσης –Ερευνητές, Αθήνα, 1994. / Chatelet A.- Groslier B. P., Ιστορία της Τέχνης, μετφ. Γ. Παρίσης, Εκδ. ΒΙΒΛΙΟΠΑΜΑ, Αθήνα, 1994. / Α. Ταμπάκη, Πάσχων υπέρμαχος της ανθρωπότητας, Επτά Ημέρες, π. , Καθημερινή εφ., 11-8-2002. / Donna, π., Βήμα, εφ.. / Έψιλον, π., Κυριακάτικης Ελευθεροτυπίας εφ.. / Οι μεγάλοι ζωγράφοι, εικοστός αιώνας, Εκδ. Fabbri-Μέλισσα, Αθήνα 1977. / Ε. π. Ελευθεροτυπίας. /Χ. Ρηντ, Ιστορία της Μοντέρνας Ζωγραφικής, Εκδ. Υποδομή, Αθήνα, 1978. / ART BOOK- Εικοστός αιώνας, Εκδ. TERZO BOOKS, Αθήνα, 1997. /Λ. Λίπαρντ, Ποπ Αρτ, μτφ. Γ. Τασσόπουλος, εκδ. Υποδομή, Αθήνα, 1984. / Χ. Ρηντ, Ιστορία της Μοντέρνας Ζωγραφικής, Εκδ. Υποδομή, Αθήνα, 1978./ Τ. Osterwold, Pop Art, Tascen, London, 2003. / Μουσείο Guggenheim, Connocit π. 8-1999. / / Αρχείο, Εθνικής Πινακοθήκης και Γλυπτοθήκης, Αθήνα. / Αρχείο Δημοτικής Πινακοθήκης Καρδίτσας. / STUDIO IRIS Καρδίτσα, για τη φωτογράφιση και το Φωτογραφικό αρχείο. <http://www.paradoxplace.com/Insights/Topkapi/Byzantine/> <http://www.frammentiart.com/Mosaic-history.as/> www.fotosearch.com/photos-images/mosque-omar.html www.harford.edu/faculty/Swest/coursematerials.htm <http://www.nikidesaintphalle.com/walk2.html> <http://en.wikipedia.org/wiki/Park-Guell>

Κείμενα τρίτων

Κ. Κρυστάλλης, Άπαντα, Αυλός

Ο. Ελύτης, Το ημερολόγιο ενός αθέτου Απριλίου, Έψιλον /Βιβλία

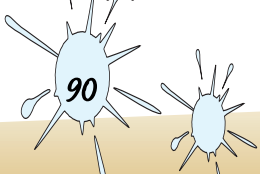
Γ. Γρηγοριάδης-Σουρέλη, Εμένα με νοιάζει, Πατάκης 1989, Αθήνα

Ουμπέρτο Έκο, Το όνομα του Ρόδου, Γνώση, 1985

Καινή Διαθήκη, Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος, 2001.

Διαφημίσεις και ενθυμήσεις, Βήμα, 14-12-1997

Επίσης ευχαριστούμε τους μαθητές των Δημοτικών Σχολείων της Καρδίτσας (1ο, 3ο, 12ο και 13ο) και τους μαθητές των εργαστηρίων τέχνης των Δήμων Καρδίτσας και Νέας Ιωνίας Μαγνησίας για τις εικαστικές δραστηριότητες και δημιουργίες τους, που παρουσιάζονται στο βιβλίο και το τετράδιο μαθητή.

Με απόφαση της Ελληνικής Κυβέρνησης τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου τυπώνονται από τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν βιβλιόσημο προς απόδειξη της γνησιότητάς τους. Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δε φέρει βιβλιόσημο, θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7, του Νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α΄).

ΒΙΒΛΙΟΣΗΜΟ

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.